

Φιλοσοφική Σχολή

Αθήνα, 20-10-2022

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Διεύθυνση: Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου 157 84

Ψήφισμα

του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

σχετικά με τη συμφωνία για την επιστροφή 161 αρχαίων αντικειμένων από τις ΗΠΑ

Στη Συνέλευση της 20ής Οκτωβρίου 2022 το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών συζήτησε το ζήτημα της συμφωνίας για την επιστροφή 161 αρχαίων αντικειμένων από τις ΗΠΑ, και λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά από στοιχεία αποφάσισε την έκδοση του εξής ψηφίσματος:

Στις 21 Ιουλίου 2022 το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού υπέγραψε συμφωνία με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης και το Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού του Ντελαγουέρ, σχετικά με τη σταδιακή επιστροφή στην Ελλάδα 161 αρχαιοτήτων του κυκλαδικού πολιτισμού από την ιδιωτική συλλογή Στερν. Η συμφωνία αυτή ανακοινώθηκε ένα μήνα αργότερα, στο υπουργικό συμβούλιο της 30ής Αυγούστου, και μετά από λίγες ημέρες, στις 8 Σεπτεμβρίου, ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων παρά τις τεκμηριωμένες αντιρρήσεις του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων και τις πολλές αμφιβολίες που εκφράστηκαν για μια σειρά από ζητήματα νομικής και ηθικής φύσης.

Το Τμήμα εκφράζει τον βαθύτατο προβληματισμό του για το γεγονός ότι το ελληνικό κράτος αποδέχεται την κυριότητα αρχαιοτήτων χωρίς κανέναν εξειδικευμένο επιστήμονα να έχει εξετάσει τα αντικείμενα της συλλογής, ώστε να αποφανθεί σχετικά με τη γνησιότητά τους και χωρίς οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου να έχουν τεκμηριώσει την προέλευσή τους και να έχουν αποκλείσει την πιθανότητα κάποια από αυτά να προέρχονται από παράνομη διακίνηση αρχαιοτήτων. Ο προβληματισμός γίνεται μεγαλύτερος, καθώς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, σε αντίθεση με το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, διαθέτει άριστους επιστήμονες εξειδικευμένους στη μελέτη του Πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού. Σημειώνεται ότι είναι πάγια πρακτική η προσεκτική τεκμηρίωση των όποιων επιστροφών αρχαιοτήτων στην Ελλάδα και ότι κλιμάκια αρχαιολόγων έχουν πολλές φορές στο παρελθόν μεταβεί στο εξωτερικό για τον επιτόπιο έλεγχο των αρχαίων. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε υπονομεύει την πάγια πολιτική που έχει εφαρμόσει με μεγάλη επιτυχία το Υπουργείο γύρω από τις παράνομα εξαχθείσες αρχαιότητες.

Με βάση τα παραπάνω καλούμε τον Πρωθυπουργό και την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού:

1) να συστήσουν άμεσα επιτροπή αρχαιολόγων εξειδικευμένων στη μελέτη του Πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού, από το Υπουργείο, και, αν κριθεί σκόπιμο, από ακαδημαϊκά ιδρύματα της ημεδαπής ή/και της αλλοδαπής, για να ελέγξει τη γνησιότητα ή μη όλων των αντικειμένων της συλλογής,

2) να εξετάσουν με κάθε δόκιμο τρόπο την πιθανότητα αντικείμενα της συλλογής να βρίσκονται σε λίστες κλαπέντων ή αρχεία εμπόρων τέχνης που σχετίζονται με αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα,

και κατόπιν να επανεξετάσουν τη στάση τους, ανάλογα με τα αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών.